

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ר"א נמי הכי ושוין שאין כביאין השולחן אלא אם כ' קדש, ואם הביא פורס ג' פה וקדש, רבה בר רב הונא איקלע לבי ר"ב הונא וקדש פירס טפה וקדש, ר"ב גלותא פירס וקדש, ר"ב הלכתא, תאי חדיא ושוין שמתחילין ומוקדין ר"ב קודם תשע שעות, א"תם בני אדם שקדשו כ"בית הנכנסת, אמר רב ר"י קדש יצאו ידי יין ר"א יצאו, ושמואל אמר

כך מפסיקין להבדלה, רב אית ליה לקמן ולהבדלה אינה קובעת ואם התחילו אין מפסיקין להבדלה כהבדלה פליג אשמואל: לאו דעיקרית שפחה, היינו נרצת המזון כדפרישות לעיל שהיו רגילין ללקט שהיו להם שולחנות קטנים שכל אחד אוכל על שולחניו והיו מסלקין מלפניו כולם ולא מלפני המנדר ואנו שאנו אוכלים כשולחן אחד אין נטין לסלק: איקלע פירס טפה וקדש, כהמתלות סעודה איירי דפ"י רש"ס: ושוין, אי גרסינן ושוין קאי ארבי יהודה ורבי יוסי כדפירש רש"ס: שאין מביאין את השפחה א"כ קדש, והא דאמר ככל תכתי (שנת דף ק"ט): מנא שלחן ערוך מלאך טוב אומר כ"י לא קשה דערין הוא במקום אחר אף אין מביאין אותו למקום סעודה עד אחר קידוש ועכשוו שלחנות שלנו שהם גדולים יותר מדאי וקשה להביאם אחר קידוש שלא להפסיק כל כך בין קידוש לסעודה אנו רגילין לפרום מפה ולקדש והטעם מפורש בשאלחות ז"כ

הכי דתימי סעודתא ביקרא דשבתא יש מפרש וזכר למן שלא היה יורד דתיבות ז"י ו"ט והיה טל מלמעלה ומלמעלה והמן ז"י ותיבות: י"ד קידוש יצאו, אי על פי שלא שמו רתן שיטעום המנדר או אפילו אחד מהם כדמוכח בסוף ככל מערבין (ועינין דף מ:): ולכתחלה לריך שיטעמו כולם ונראה דהלכה כשמואל דאמר אין קידוש אלא במקום סעודה ודע"ג דנעלמא י"הלכה כרב באסורי וגם ר' יוחנן סבר לקמן כרב הכא הלכה כשמואל דרב הונא ורבנן דבבא כולבו סברי בשמון אין קידוש אלא במקום סעודה וכן פסק במגילת ספרים והמקדש שדעתו לאכול במקום אחר יכול להוציא את האוכלים שם לדרידיהו הו"מקום סעודה וכן משמע דמסתמא אחד מנבי העיר היה מקדש כבה"כ ומוציא האורחים והיכא דליכא אורחים סמוך לבה"כ אין לקדש דהוא כרבה לבעלה דק"ל כשמואל ואין לומר במקדש כאן על דעת שרואה לאכול במקום אחר מודה שמואל דיש קידוש והא דפליגי בסתמא מדפריך ולשמואל למה לי לקדוש בני כעשתא ומיהו ממקום למקום בבית אחד כגון מאגרא לארעא נראה דמודה שמואל אס קידש באגרא כדי לאכול בארעא דחשיב קידוש במקום סעודה וכן מוכח בירושלמי דקאמר רבי יעקב בשם שמואל קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר לריך לקדש ר' אחא בשם ר' אושעיא אחר רב מי שסוכתו עריבה עליו מקדש ליל י"ט האחרון בביתו ועולה ואוכל בסוכתו א"כ צון ולא פליגי מאי דאמר רב בשלא היה דעתו לאכול בבית שקידש ומאי דאמר שמואל כשהיה דעתו לאכול בבית שקידש והא דקאמר רב פליגי היינו ממקום למקום בחד בית ולא דוקא נקט בירושלמי קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר וימיישב שלא יחלוק בירושלמי עם הש"ס שלנו, כחב בשם רב גערוואי גאון בששניות מקדשין בבית הנכנסת ונותן למוך עיניו לרפואה כדאמר (גריסת ד' מג): פסיעה גסה נוטלת אחד מח"ק מאור עיניו ואימתא מחדלה ליה בקידושא דבי שמיאי ומיהו כבזי העורי כחוב דהאי רפואה מאי למיעבד בקידוש שבביתו: י"ד יין א"א יצאו, ומייבין לברך בביתם כפה"ג משום שינוי מקום אבל משמע אס קידש בביתו על שולחניו שוב א"כ לברך על היין מוך הסעודה אע"ג דסבר יש קידוש שלא במקום סעודה ולא שייך קידוש לסעודה א"כ אס הבדיל על שולחניו פטור מלברך על היין שבתוך הסעודה אע"ג דיש הבדלה שלא במקום סעודה לכ"ע והכא יש לדחות דאיכא למימר דלא פטר א"כ רואה לשמות לפני המזון אבל תוך המזון לא פטר אף יש להביא ראייה מבידל מברכין (שם ד' מג): דמתן בירך על היין שלפני המזון פטור את היין שלאחר המזון פ"י שהיו רגילין לשמות אחר הסעודה לפני כהה"מ משמע דכ"ש שפוטור היין שבתוך המזון שלא בלא אלא לשמות אכילה שנמצאו ואפילו למאן דאמר התם בגמרא יין שבתוך המזון לא פטר יין שלאחר המזון היינו משום דאין יין שבה לשמות פטור את א"כ הנה לשמות אבל יין שלפני המזון שבה לשמות דערך עפי כ"ע מודו דפטור את היין שבתוך המזון ועוד אס לריך לברך בתוך המזון מאי קאמר יין שלפני המזון פטור את שלאחר המזון חיפוק ליה דפטרו יין שבתוך המזון למ"ד התם דפטור ודוחק לומר בשלא שמו יין מוך הסעודה ואע"ג דהתם מוקי לה בשבתות וי"ט ובשעת הקוץ דס' שאלדס קובע סעודתו על היין ה"ה בחול נמי אס דעתו לשמות יין בתוך הסעודה אלא נקט שבתות וי"ט דאס רגילות לקבוע סעודתו על היין ומדע דבי"ט אס נמלך ואין דעתו לשמות יין לא פטר משמע דהכל תלוי בדעתו הלכך אס בירך על היין לפני המזון ודעתו לשמות בתוך המזון א"כ לברך אחריו על הגפן ולא תוך המזון כפה"ג אבל אס נמלך אינו פטור וגם לריך לברך אחריו כרבה מעין שלש: אף

כך מפסיקין להבדלה, אס היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין אכילתן ומנדילין: אין מביאין את השולחן, לאכול משקדש היום א"כ קדש: ואס הביא, קודם לכן, אי נמי אין מביאין את השולחן כערב הספסא אפילו מנעוד יום א"כ קדש כדלמנן דאפי' רבי יוסי מודה כערב הספסא: (א) איקלע לבי ריש גלותא, והיו מסובין על השולחן כערב שבת וקידש עליהם היום פורס מפה וקידש: ידי יין לא ילאו, שאלס יש להם יין לשמות בביתם מייבין לברך בורא פרי הגפן שאינם פטורין כערבת הכוס (על שתיית) יין בלא כרבה מאחר שעקרו ממקומן: אין קידוש רש"כ"ם

כך מפסיקין להבדלה, אס היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין אכילתן ומנדילין: מאי לאו עקירם שולחן, ומדקאמר כסם שמפסיקין מכלל דלא סגי במפה: ה"ג רבה בר בר חנה איקלע לבי ריש גלותא איימו סכא לקמיה פרס פירס וקידש פניא נמי הכי ולא גרסי' ושוין אלא ה"ג אין מביאין כו', והכי פירושה רבה בר בר חנה איקלע לבי ריש גלותא ולא היו אוכלין קודם השיבה ולאחר שילאו מביא הנכנסת החשיב איימו תכא לקמיה הביאו את הפס על השולחן כמו שאנו עושין קודם קידוש פרס מפה על הלחם וא"כ קידש לפי שברצונו לא היו מביאין את הלחם על השולחן עד לאחר קידוש כדתיא לקמיה לפיכך פרס מפה על הלחם והיינו כעין סילוק שולחן וכמי שאינו דומה ורואה לברך שכן עושין דקתי מהני' (לקמן דף ק"ד), מונו לו כוס רשאו וא"כ הביאו לפניו ירקות וזרות מטבל בחזרת מכלל דעד השתא לא איימי, וטעמא כדפירש בשאלחות דרב אחאי גאון כפרשת ושמע יתרו וכמו: כהו הכי וקרובי תכא מקמי ליקדש לקדושא דשבתא לא מקרבינן מ"ט כי היכי דתימי סעודה ליקרא דשבתא והיכי דקריבו לא מסלקין ליה אלא פורס עליו מפה ומקדש דתיא ושוין שאין מביאין את השולחן א"כ קידש ואס הביא פורס עליו מפה ומקדש והיכא דאחתיא סעודתא מדאנהר כנעלי שבתא וקדיש עליה יומא פורס מפה ומקדש ומטעם זה והגו לפרוס מפה ללחם עד לאחר קידוש בשבתות וי"ט, ויש מפרשין איקלע לבי ריש גלותא והיו מסובין על השולחן כע"ש וקדיש יומא ופריס מפה וקדיש ולא נהירא לי דהא ברייתא דלקמיה דמסיעין ליה מיהו לא מפרשא בהפסקה אלא כחלתא אכילת לילי שבת: ושוין, לא ידענא אחיכא קאי ואיכא למימר ושוין רבי יוסי ור' יהודה דפליגי בהפסקה הנה מודי ר' יוסי לכתחלה מיהו אין מביאין קודם קידוש אע"פ שלא אכלו עד לאחר קידוש, ואית דמפרשי ושוין כ"ה וז"ה דפליגי בלאו דברים (גריסת ד' מג): דאמר רבי גוטלין לדים וא"כ מחגיגין את הכוס לקידוש וז"ה אומרים איפכא אפי"ה היכא דנטל ידיו מודין כ"ש דאין מביאין את השולחן עם האוכלין אלא א"כ קידש וכדפרישות טעמא לעיל, ונראה בעיני דאידי דלמנין לקמיה תנא חדא שוין שאין מתחילין כו' שיבשו למעלה הספריים וכמו נמי ושוין שאין מביאין כו' וטעמא הוא בידם ולא גרסי' ע', הוא סני חדא שוין, ר' יהודה ורבי יוסי דפליגי לעיל בין בחליבת ערב שבת מן המנחה ולמעלה בין בהפסקה: שאין מפסיקין, לאכול מן המנחה ולמעלה: משכחם לה כערב הספסא, כדקאמר דאפי' רבי יוסי מודי כערב הספסא: כאן קודם טעמא, שוין שמתחילין לאכול ומשהתחילו כהיתר אוכלין עד שמחשך אפילו לרבי יהודה: כאן לאחר ע', הוא דפליגי דלרבי יהודה אין מתחילין כדתיא לעיל (שם) כדתיא לא יאכל אדם כערבי שבתות וכערבי ימים טובים מנ' שעות ולמעלה כו' רבי יוסי אומר כו': שקידשו כבה"כ, הוא קידוש שמקדש שליח ביבור בלילי שבתות וימים טובים כבה"כ: ידי קידוש ילאו, אע"פ שלא שמו דק"ל דהמקדש לריך שיטעום אס לא טעם אלא א' מהם ילאו בולן ידי מוצתן כדמוכח בעירובין בשילהי ככל מערבין (ד' מג): ומיהו לכתחלה לריך שיטעמו טולן ולא לריבין מו לאקדושי בביתן דלא בעי רב קידוש במקום סעודה הלכך אע"ג דלא אכלי בבית הנכנסת נפקי: ידי יין לא ילאו, שאס יש להם יין בביתם לשמות חייבין לברך כפה"ג שאינן פטורין כערבת הכוס של שתיית יין ששמו כבה"כ מאחר שעקרו ממקומן דה"ל היסק הדעת וליך לברך אבל המקדש בביתו על שולחניו בשבת א"כ לברך על היין שבתוך הסעודה שפטר יין שלפני הסעודה דמתן כבידל מברכין (גריסת ד' מג): בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון ומוקי לה בגמרא (שם) בשבתות וי"ט וימימים טובים הואיל ואדם קובע סעודתו על היין:

(א) פ"ה ל"ג ב' ג' (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל) (לא) (לב) (לג) (לד) (לה) (לו) (לז) (לח) (לט) (מ) (מא) (מב) (מג) (מד) (מה) (מו) (מז) (מח) (מט) (נ) (נא) (נב) (נג) (נד) (נה) (נו) (נז) (נח) (נט) (ס) (סא) (סב) (סג) (סד) (סה) (סו) (סז) (סח) (סט) (סנ) (סא) (סב) (סג) (סד) (סה) (סו) (סז) (סח) (סט) (סנ) (סא) (סב) (סג) (סד) (סה) (סו) (סז) (סח) (סט) (סנ)

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה איקלע לבי קודם ד"ה אין מביאין וי"ט פ"ן ממדרי: